

A l'última en faules

ANNA TOMÀS

NARRATIVA

J.M. Hernández Ripoll i Aro Sáinz de la Maza (edició), *Contes de tots colors*. LA MAGRANA. Barcelona, 2004.

Victoria Bermejo, *Són tremends*. Il·lustracions de Miquel Gallardo. LA MAGRANA. Barcelona, 2004.

Rentar-se les dents, posar-se el pijama, capbussar-se dins el llit i suplicar la mare o el pare que ens expliquessin un conte. Ben segur aquesta seqüència d'accions és un dels records més vívids que tenim de la infància, un record que es prolonga amb l'escolta atenta d'un relat o més, si és que el progenitor en qüestió duia un actor sota l'americana i corbata o simplement estava de bon humor. Però qui no recorda, també, suplicar al papa o la mama que ens expliqués una altra faula que no fos *La Caputxeta vermella*, *Els tres porquets*, *La Blancaneu* i *Hansel i Gretel*? I és que aquells que ja de petits dúiem la

necessitat de lletra impresa a la sang frisàvem per tenir un pare com Gianni Rodari, el mestre del conte italià, que estimulés la nostra imaginació amb historietes com ara *L'home net de vidre* i *Piano-Bill*.

Per a tots aquells que van acabar més que tips dels contes tradicionals de la literatura europea i que, per tant, no volen veure reproduïda en els seus fills la cara d'"una altra vegada la mateixa història?", dos títols recentment apareguts els equipen amb un gran nombre de faules per ser un rondallaire a l'última. Victoria Bermejo, que ha treballat en còmics, publicitat i a la premsa, i l'il·lustrador Miquel Gallardo, col·laborador habitual de *La Vanguardia*, han donat a

llum *Són tremends*, una amalgama de prototips humans que assoleix grans fites d'humor i intensitat narrativa. La tímida, l'excèntric, la pesada, l'enamorat, l'extravagant i la conciliadora són alguns d'aquests hilarants especimens en els quals probablement ens reconeixem nosaltres mateixos o els nostres infants. Els arquetips més divertits són sens dubte *El beneit del cabàs*, un nen tan poca-solta que quan la mestra li demana una redacció sobre el poeta Foix ell en du una sobre el foie-gras, i *L'aventurer*, un nano que, quan el seu pare el porta a bussejar al mar Roig, no li passa res més pel cap que agafar un cargol de mar i ficar-lo a la maleta. Fa una pudor tan insuportable que, un

cop arribats a casa, la seva família se'n vol desempallegar. Però en Pau trobarà la solució: bullir l'animaló. El seu primer experiment de naturals el durà a observar, tot estupefacte, com al fons de l'olla i en lloc del cargol hi ha ni més ni menys que una perla gegant de color gris plata, dura com una pedra i rodona com un pèsol.

50 CONTES, 50 PAÏSOS

Per als pares viatgers que vulguin inculcar aquesta passió en els seus descendents, els substituïts de la caseta de xocolata i els set nans vénen recopilats a *Contes de tots colors*, del periodista i guionista J.M. Hernández Ripoll i l'escriptor de novel·les juvenils Aro Sáinz de la Maza. Aparegut la primavera passada en castellà, aquests cinquanta contes de cinquanta països del món acaben de ser publicats en català per La Magrana. És cert que en aquest volum trobem contes amb les típiques lliçons educatives, com el relat popular del Nepal que demostra una altra vegada aquell vell

adagi que ens diu que la saviesa i l'enginy són sempre molt més valuosos que la força. Però en aquest regal d'integració en forma de llibre hi ha veritables trossos per delectar els menuts, com la llegenda flamenca en què un home surt victoriós després de veure's les cares amb el diable en persona.

Bagul de la memòria de la terra, aquesta obra farà que no siguin només els ulls dels més petits els que s'acluin amb un somriure abans de tenir somnis dolços.

ARO SÁINZ DE LA MAZA I JOSEP MARIA HERNÁNDEZ RIPOLL

ASSAIG

Jaume Mestres, *Marroc i Egipte. Cròniques de l'Anaconda*. COLUMNA. Barcelona, 2004.

Fa anys que Jaume Mestres recorre països exòtics. Llocs tan distants com ara l'Índia i l'Amazònia han estat algunes de les seves destinacions. Dels seus viatges n'ha fet conferències i exposicions. A més, des de la temporada 1997-98 col·labora a Catalunya Ràdio dins el programa *Els viatgers de la Gran Anaconda* que fa Toni Arbonès. Les seves cròniques radiofòniques s'han convertit en llibres des que el 2002 va publicar el primer volum de *Cròniques de l'Anaconda*. Després dels dos primers volums, dedicats al Sud-est Asiàtic i a Centre-amèrica, es publica ara el tercer volum, dedicat al Marroc i Egipte. Lluny dels circuits coneguts de les grans ciutats i dels llocs turístics d'anomenada, Mestres traça una crònica de la vida quotidiana que ens permet descobrir llogarrets llunyans i vilatges amagats de l'Atlas i el Sinaí. L'obra és un relat costumista que ens endinsa en un món exòtic i ben sovint sorprenent. Un veritable catàleg d'imatges seductores i suggestives sensacions transmeses per un viatger que defuig el turisme adotzenat. X.F.

Gustavo Bueno, *La vuelta a la caverna. Terrorismo, guerra y globalización*. EDICIONES B. Barcelona, 2004.

Gustavo Bueno, fundador de la revista *El Basilisco*, analitza en el seu darrer assaig les relacions entre dues sèries de fets que caracteritzen el nostre present. D'una banda, les manifestacions per la pau que arreu van constituir la resposta de l'opinió pública davant la guerra de l'Iraq. D'altra banda, les manifestacions antiglobalització que se celebren des de Seattle ençà. L'obra examina les semblances entre dos moviments que en principi responen a motius diferents per ressaltar la seva confluència en moltes de les seves actituds. La caverna, assenyalava Bueno, designa, de nou, el regne de les ideologies en què viuen no només els globalitzadors, sinó també tant els antiglobalitzadors com els que demanen la pau sense aturar-se a analitzar el que demanen. Entre el "No a la guerra!" i el "No a la globalització!" hi ha en comú el simplisme d'unes ideologies que defensen poc més que una abstracció. Les guerres, manté Bueno, no són justes o injustes, sinó prudentes o imprudents, segons les necessitats dels Estats. La pau sempre respon a una victòria i és pau romana o pau americana. Deixem-nos doncs d'ideologies, diu el polèmic autor, i tornem a les idees: reprenem la seva anàlisi sense oblidar que la guerra és política per essència. X.F.

ASSAIG

Irshad Manji, *Els problemes de l'Islam. Una veu per la tolerància i el canvi*. Traducció de Librada Piñero. PROA. Barcelona, 2004.

Irshad Manji és lesbiana i musulmana. Tota una carta de presentació per a aquesta dona nascuda a Uganda i educada a la costa est del Canadà que ha estat qualificada per *The New York Times* com "el pitjor malson d'Ossama bin Laden". Manji, periodista que produeix i presenta un programa de televisió que tracta sobre les cultures gai i lesbica anomenat *QueerTelevision*, es defineix com una *refusenik* musulmana, un terme que manlleua dels jueus soviètics que van defensar primer de tot la seva llibertat personal i religiosa. El seu objectiu en escriure *Els problemes de l'Islam* ha estat denunciar el victimisme i el despotisme de la seva religió, sense per això abandonar la seva identitat islàmica.

L'Islam plural

XAVIER FILELLA

L'obra és una emotiva carta oberta als seus germans musulmans que rebutja moltes de les qüestions que coarten la llibertat en el món musulmà. Manji denuncia que es promogui una visió del llibre sagrat dels musulmans favorable al poder de les grans famílies àrabs que han convertit l'Islam en una religió desesperadament tribal. Ells són, explica l'assagista, els que "han utilitzat els homes blancs com a arma de distracció massiva, perquè ningú no s'adonés del fet que mai no hem necessitat l'Occident repressiu per estar oprimits".

L'autora s'oposa, amb un to irreverent però mai agre, a l'Islam de costums tribals que des de l'Àrabia Saudita ha imposat el seu fonamentalisme a tot el món musulmà. Malgrat

tot, però, Irshad Manji continua apel·lant a l'Islam. La realitat, explica davant dels que pretenen que la reforma sorgirà només quan retrocedeixi la religió, és que l'Islam constitueix un pilar d'identitat per a milions de persones. Pretendre treure la religió fora de la vida pública no fa més que donar arguments als fonamentalistes que saben explotar amb mà experta les frustracions de les persones que han vist les seves vides trasbalsades per decisions pretesament progressistes empreses per governs laics.

PROGRAMA DE CRÈDITS

Per contra, la seva proposta de promoure, a través d'un programa de petits crèdits personals a baix interès, un capitalisme empès per les dones i conscient de Déu sig-

nifica una opció real de reformar l'Islam des del seu interior. El seu discurs reprèn l'esperit de la *ijtihad*, la tradició islàmica del raonament independent que, de la mà de noms tan il·lustres com el d'Averrois, permetia que tots els musulmans, homes i dones, heterossexuals i homosexuals, vells i joves, possessin al dia les seves pràctiques religioses a la llum de les circumstàncies contemporànies. Manji aporta, amb la llibertat dels seus arguments, un decidit compromís en favor d'un Islam plural, tot recordant-nos, seguint les paraules d'Amin Maalouf, que les tradicions mereixen ser respectades sempre que siguin respectables, és a dir, sempre que elles mateixes respectin els drets fonamentals dels homes i les dones.